

Bartoňková, Dagmar

[Bárta, Oldřich (ed.). *Almanach Velká Morava*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1966, vol. 15, iss. E11, pp. 194-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109672>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Almanach Velká Morava, Brno 1965, vyd. Moravské museum. Stran 158, cena 36,30 Kčs.

U příležitosti 1100. výročí příchodu byzantské mise na Moravu vyšla u nás i v zahraničí celá řada monografií a sborníků, zabývajících se otázkami, které jsou spjaty s touto problematikou. Šlo o práce jednak ryze vědeckého charakteru, jednak o práce populárněvědné, určené pro nejširší veřejnost. Právě do této druhé skupiny se řadí i almanach Velká Morava. Je to soubor 33 článků které seznamují čtenáře s výsledky bádání archeologů, historiků, filologů, antropologů a botaniků. Celá práce je uvedena rozhovorem redakce s akademikem J. Eisnerem o archeologických výzkumech Velké Moravy. V řadě článků archeologického zaměření upoutají čtenáře především obsáhlejší statě o našich třech nejvýznačnějších velkomoravských lokalitách, o Starém Městě (V. Hrubý, Velehrad říše Velkomoravské, str. 8—21), Mikulčicích (J. Poulík, Přínos výzkumů v Mikulčicích k poznání dějin Velké Moravy, str. 28—44) a Pohansku (F. Kalousek, Velkomoravská pevnost Pohansko u Břeclavě, str. 45—61). O hradišti Staré Zámky u Líšně se stručně zmiňuje Č. Staňa. Z Klanice nás seznamuje s výsledky výzkumu předvelkomoravské sídelní vrstvy v Mikulčicích, V. Nekuda si všímá osídlení horního Podyjí v době říše Velkomoravské, s výsledky antropologických výzkumů velkomoravského obyvatelstva seznamují čtenáře J. Jelínek a M. Stloukal. Celá řada článků je věnována speciálním otázkám hmotné kultury. Tak B. Dočkal a R. Turek si všímají jejího šíření do sousedních oblastí, J. Poulík se zamýšlí nad tím, zda byla velkomoravská hmotná kultura jednotná, architektuře předkřesťanských svatyní věnoval svůj článek V. Richter, J. Pošmourný a V. Ondruš se zabývají některými křesťanskými stavbami (první z nich dvouapsidovou rotundou v Mikulčicích, druhý kostelem na hradisku sv. Klimenta v jihozápadní části Chřibů). O uměleckém řemesle píše K. Benda, o špercích M. Šolc, opomenuty nejsou ani takové předměty jako zemědělské nástroje (R. Pleiner), dále železné předměty (J. Tejral), tkaniny (J. Orel); o pohanských kultovních plastikách z Mikulčic referuje B. Novotný, o hrnčířské dílně odkryté v Uherském Hradišti-Sadech pojednává V. Hochmanová Vávřová, J. Sejbal pojednává o tom, čím se platilo v době velkomoravské. Pro čtenáře je jistě zajímavé seznámit se s prvním řeckým nápisem nalezeným na Velké Moravě (R. Hošek) či s problematikou kolem hrobu Metodějova (V. Hrubý) anebo s přírodními poměry okolí jedné z předních velkomoravských lokalit, Starého Města, v době velkomoravské (E. Opravil). Zhodnocení významu a postavení Velké Moravy v evropském prostředí nastiňuje v almanachu L. Havlík. Se zkoumáním dějin Velké Moravy je těsně spjata i otázka pronikání křesťanství na naše území (srov. článek V. Vavříčka anebo i filologicky zaměřenou stať R. Večerky „Byl Metoděj svatý?“) a s tím související rozvoj velkomoravské písemné vzdělanosti (R. Večerka, Mezinárodní význam Velkomoravské písemné vzdělanosti). Přehled všech písemných pramenů k dějinám Velké Moravy podává D. Bartoňková, jednou z písemných památek, tzv. Soudním zákoníkem pro lid, se speciálně zabývá L. Havlík. Konečně o zásobování vodou na slovanských hradištích je čtenář informován z článku J. Kudrnáče.

K přitažlivosti almanachu značnou měrou přispívá též grafická úprava publikace a rovněž velká množství zdařilých černobílých i barevných fotografií, náčrtů a přehledných mapek. Domníváme se, že almanach může skutečně posloužit jak naší nejširší veřejnosti jako dobrý informátor o současném stavu bádání, tak i veřejnosti cizí, neboť vyšel současně v jazyce anglickém.

Daqmar Bartoňková

Paul. Kretschmer—Ernst Locker, Rückläufiges Wörterbuch der griechischen Sprache. Zweite Auflage mit Ergänzungen von Georg Kiesser. Vandenhoeck — Ruprecht in Göttingen 1963. Str. 717.

Ke konci druhé světové války (1944) vyšlo dávné desideratum všech, kdo pracují s novými řeckými texty papyrologickými, nápisnými a pod. Již doba jeho vzniku omezila jeho větší rozšíření a proto je třeba nové vydání co nejvřeleji uvítat. Protože je vydáno anastaticky, nejsou dodatky, jichž je plných 22 stran (str. 685—717), vřazeny do původního textu. Slovník prakticky